

Moreel beraad over de ethische dilemma's van vaccineren

Vaccinatie is geen plicht, iedereen mag hier zelf over beslissen. Maar is de keuze inderdaad vrij? Of voelen medewerkers onbewust toch druk vanuit hun omgeving om zich te laten vaccineren? Bouwina Emaus, bestuurder van woonzorgboerderij Moriahoeve, vindt dat vrijwillig ook echt vrijwillig moet zijn. Met moreel beraad en goede informatie helpt Moriahoeve medewerkers een weloverwogen keuze te maken.

Eerste dilemma

‘Toen begin december duidelijk werd dat zorgmedewerkers van verpleeghuizen als een van de eersten gevaccineerd zouden worden, zijn wij gaan onderzoeken hoe we daar als organisatie over willen communiceren’, vertelt Bouwina. ‘Je laten vaccineren is vrijblijvend, het is niet verplicht. Maar daarmee rijst onmiddellijk een eerste dilemma op, namelijk dat zorgorganisaties de plicht hebben om goed voor hun bewoners te zorgen.’ Met externe begeleiding van de christelijke vereniging van zorgorganisaties Reliëf organiseerde Moriahoeve een eerste moreel beraad om ethische dilemma's te inventariseren.

Ethische waarden

Bij dit moreel beraad waren MT-leden, een afvaardiging van de ondernemingsraad, de pastoraal medewerker en een kwaliteitsverpleegkundige aanwezig. ‘Samen met de externe gespreksleider hebben ze eerst de moreel betrokkenen bij het besluit over vaccineren geïdentificeerd’, licht Bouwina toe. ‘Dat zijn bijvoorbeeld de bewoners, hun familieleden, de medewerkers, de leidinggevenden, de maatschappij. Vervolgens hebben ze per groep beschreven welke ethische waarden belangrijk zijn.’ Voor bewoners zijn dat bijvoorbeeld vrijheid, gezondheid, kwaliteit van leven, nabijheid. Gezondheid is ook bij medewerkers een waarde, naast bijvoorbeeld zelfbeschikkingsrecht, collegialiteit, het beschermen van anderen en de samenleving die meekijkt.

Keuze maken in vrijheid

Uit het moreel beraad kwam naar voren dat Moriahoeve het belangrijk vindt dat medewerkers in vrijheid een keuze kunnen maken. Bouwina: ‘En dat wij die vrije keuze maximaal willen faciliteren. Dat doen we door onze medewerkers goed te informeren, door ze de gelegenheid te bieden zelf ook deel te nemen aan een moreel beraad en door uit te stralen dat wij respect hebben voor ieders keuze.’ Dat laatste brengen Bouwina en de andere MT-leden onder andere in praktijk door niet te vertellen welke keuze zij zelf maken. ‘We willen op geen enkele manier druk uitoefenen.’ Informeren doet Moriahoeve via e-mail en de eigen nieuwsbrief.

Met anderen sparren

Bouwina benadrukt dat vaccineren een lastige beslissing is voor medewerkers. ‘Ze staan al maanden onder spanning. En dan krijgen ze dit er nog bij. Zij zijn de eersten in de rij die moeten besluiten of ze een prik gaan halen of niet. Dat is pittig.’ Dan is alleen informeren niet genoeg. ‘Ik weet uit eigen ervaring hoe fijn het is om even met anderen te sparren. Dat is goed voor je besluitvormingsproces. Daarom hebben wij in januari 4 keer een online moreel beraad voor medewerkers georganiseerd.’ Ook voor deze bijeenkomsten koos Moriahoeve voor externe gespreksleiders van Reliëf. ‘Dat was een bewuste keuze, we wilden voorkomen dat de aanwezigheid van het MT de medewerkers zou belemmeren om vrijuit te spreken. Daarnaast zijn Marije Stegenga en Trijntje Scheeres van Reliëf ethici, ze kunnen deze onderwerpen dus heel goed bespreekbaar maken.’

Feitelijke informatie

Aan het begin van elk online moreel beraad was Bouwina wel kort aanwezig om feitelijke informatie te delen. ‘Denk aan uitleg over de werking van het vaccin, de bijwerkingen, dat je 2 prikken nodig hebt, dat je geen vaccinatiepaspoort krijgt maar wel in een register komt te staan, dat soort zaken.’ Het moreel beraad van de medewerkers diende ook om het onderling respect te versterken. ‘Wij vinden het belangrijk dat niet alleen de leidinggevenden, maar ook de medewerkers respect hebben voor ieders keuze. Je weet dat erover gesproken gaat worden zodra de vaccinatiebrieven verstuurd zijn. Die gesprekken wilden wij graag begeleiden. Daarom hebben we vóór de brieven de deur uitgingen al gecommuniceerd over het moreel beraad. Dat werkte heel goed. Het gaf rust. Binnen de teams werd niet veel over de vaccinatie gesproken omdat ze wisten dat hiervoor een aparte bijeenkomst was georganiseerd.’

Zorgen over de kinderwens

Deelname aan het moreel beraad was uiteraard ook vrijwillig. Maar de animo was groot. Bouwina: ‘We begonnen met 3 bijeenkomsten voor maximaal 15 deelnemers per keer. Daar hebben we nog een vierde bijeenkomst aan toegevoegd. Uiteindelijk hebben er 60 deelnemers meegedaan.’ Uit de algemene terugkoppeling kwam naar voren dat er meerdere medewerkers waren met zorgen over de kinderswens. ‘Ze gaven aan dat ze gehoord hadden dat ze door het vaccin onvruchtbaar konden worden. Daar hebben we direct op ingespeeld door juiste informatie te verzamelen en aan de medewerkers te sturen.’

Schuldgevoel

Ook bleek uit het moreel beraad dat veel medewerkers een schuldgevoel hebben. ‘We hebben net een eerste uitbraak achter de rug’, vertelt Bouwina. ‘Medewerkers zijn bang dat zij het virus hebben binnengebracht of ze zijn bang dat door hun toedoen misschien een tweede uitbraak ontstaat.’ Natuurlijk kan dit medewerkers juist motiveren om de prik te gaan halen. ‘Maar als diezelfde medewerkers twifelen of de vaccinatie wel voldoende beschermt, verliest dat argument zijn kracht. Want zelfs als ze gevaccineerd zijn, is het niet zeker dat ze geen corona meer kunnen krijgen en dat ze niet meer besmettelijk voor anderen zijn. Dat gegeven vinden medewerkers lastig. De regel dat de algemene beschermingsmaatregelen ook na vaccinatie blijven gelden voedt deze twijfel.’

Christelijke identiteit

Bouwina denkt niet dat de christelijke identiteit van Moriahoeve bepalend is voor de beslissing om wel of niet te laten vaccineren. ‘Natuurlijk kan het een rol spelen, maar het is slechts een van de vele factoren die de doorslag kunnen geven. Er zijn ook medewerkers die aangeven dat ze nog nooit ingeënt zijn, maar deze vaccinatie wel gaan halen. Omdat ze veilige zorg voor onze bewoners zo belangrijk vinden. Maar het is natuurlijk een feit dat wij allemaal vanuit een christelijke visie werken en dat vaccineren voor sommigen lastig te rijmen is met het geloof dat God alles bestuurt. Het mooie van moreel beraad is dat dit dilemma open op tafel komt. Dat medewerkers daarover kunnen praten en niet tegen hun geweten in hoeven te gaan. Wij respecteren dat. Daarom willen we ook echt niet te weten of ze de vaccinatie wel of niet gaan halen. Er zijn wel medewerkers die het ons vertellen hoor. Maar dat hoeft niet.’

Door: Ingrid Brons

Meer weten

- [Lees ook over de vaccinatiestrategie van Alrijne Zorggroep](#)
- [Bekijk alle informatie over het vaccineren van bewoners](#)
- [Lees ook over de aanpak van Opella bij het vaccineren van bewoners](#)
- Bekijk de [CoronaWegwijzer](#) met alle informatie, tools, handreikingen en praktijkverhalen over corona in het verpleeghuis.
- [Bezoek de website van Moriahoeve](#)

tags:

[Corona](#) (219), [Coronavaccinatie](#) (28), [Moriahoeve](#) (2)

thema:

[Veilige zorg en ondersteuning](#) (231)